

Yurtdışında Değerlendirici Kullanımları

Ş. Birgül Tantekin-Ersolmaz

Deneyim Paylaşımı Toplantısı ve Teşekkür Plaketi Töreni
27 Eylül 2014, İstanbul

Sunum İçeriđi

- Terminoloji
- WA ve EUR-ACE kapsamındaki akreditasyon kuruluşları
- Değerlendirici seçimi
- Değerlendirici eğitimi ve güncellenmesi
- Değerlendiricilerin izlenmesi
- Takım başkanı olma kriterleri ve eğitimi
- MÜDEK'te devam eden alıřmalar

Terminoloji

- Değerlendirici (Evaluator, Assessor)
- Panel üyesi (Panel member)
- Denetmen, Denetçi (Examiner, Auditor)

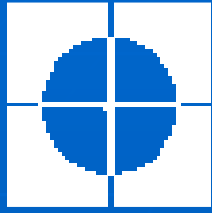
Bu sunumda hepsi için “değerlendirici” terimi kullanılacak

EUR-ACE Etiketi Vermeye Yetkili Kuruluşlar

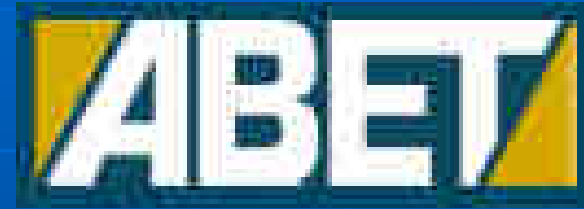
- Almanya – ASIIN
- Fransa – CTI
- UK – Engineering Council
- İrlanda – Engineers Ireland
- Portekiz – Order of Engineers
- Rusya – AEER
- Türkiye – MÜDEK
- Romanya – ARACIS
- İtalya – QUACING
- Polonya – KAUT
- İsviçre – OAQ
- İspanya – ANECA
- Finlandiya – FINEEC

“Washington Accord” İmzacıları

- Avustralya – Engineers Australia
- Kanada – Engineers Canada
- Taipei-Çin – Institute of Engineering Education Taiwan
- Hong Kong-Çin – The Hong Kong Institution of Engineers
- Hindistan – National Board of Accreditation
- İrlanda – Engineers Ireland
- Japonya – Japan Accreditation Board for Engineering Education
- Kore – Accreditation Board for Engineering Education of Korea
- Malezya – Board of Engineers Malaysia
- Yeni Zelanda – Institution of Professional Engineers NZ
- Rusya – Association for Engineering Education of Russia
- Singapur – Institution of Engineers Singapore
- Güney Afrika – Engineering Council of South Africa
- Sri Lanka – Institution of Engineers Sri Lanka
- Türkiye – MÜDEK
- UK – Engineering Council
- ABD – ABET

IPENZ
ENGINEERS NEW ZEALAND

**ENGINEERS
AUSTRALIA**

- ABET'e üye olan 34 meslek kuruluşu ve dernek, kendi üyeleri arasından program değerlendiricisi adayları öneriyor. Bu nedenle, bu kuruluş veya derneklerden birine üye olmak ön koşul.
- Adayların aşağıdaki özelliklere ve becerilere sahip olması bekleniyor:
 - Teknik eğitimin dünya çapında gelişmesine katkıda bulunmaya istekli
 - Disipline uygun formal eğitim ve dereceye sahip
 - Kalite geliştirme süreçlerinde deneyimli olmak tercih sebebi
 - Modern bilişim uygulamalarında (kelime işleme, çizelgeleme, vs.) deneyimli
 - Takım ortamında çalışabilme
 - Değerlendirici eğitimlerine katılma
- Üye kuruluşların ilave şartları olabiliyor (örneğin kayıtlı profesyonel mühendis olmak, gözlemcilik yapmış olmak gibi).

- Değerlendirici eğitimi Mart ayında başlayıp Haziran ayında sona eriyor.
- Değerlendirici adayı eğitimi süreci 3 aşamadan oluşuyor:
 - **İnternet üzerinden (on-line) eğitim**
 - Yaklaşık 20-25 saatlik eğitim, yazma gerektiriyor ve 3 adet modül sonu sınav var
 - Eğitim şunları kapsıyor: genel bilgi, program değerlendiricisinin rolü, akreditasyon süreci, ölçütlerin uygulanması, çıktı ölçmenin temelleri, değerlendirici performansının değerlendirilmesi
 - Bu aşamayı başarı ile tamamlayan adaylar yüz yüze eğitime alınıyor. Yüz yüze eğitimden en az 3 hafta önce bu aşamanın tamamlanmış olması zorunlu.
 - **Yüz yüze eğitim**
 - 1,5 gün sürüyor ve kurum ziyareti benzetimi yapılıyor (ders, alıştırmalar, takım toplantısı, mülakat, rol yapma, ödev)
 - Bu aşamayı da başarı ile tamamlayan adaylar arasından, meslek kuruluşu değerlendirici yapmak üzere seçim yapılıyor
 - **Meslek kuruluşu tarafından verilen eğitim (varsa)**
 - Bazı meslek kuruluşları ilave eğitim zorunluluğu koyabiliyor.

Bilgi Tazeleme Eğitimleri

- Önemli değişiklikleri ve güncellemeleri kapsıyor
- Bu eğitimin amacı tüm program değerlendiricilerinin güncel bilgilere sahip olmasını sağlayarak tutarlılığı sağlamak
- İnternet üzerinden veriliyor
- Kimler bu eğitimleri alıyor?
 - Kesintisiz görev yapan tüm değerlendiriciler 5 yılda bir
 - Üst üste 2 yıl görev almayan değerlendiriciler

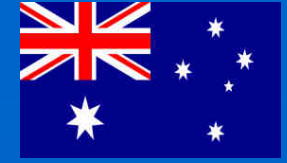
- Değerlendiricileri Engineering Council'a üye olan profesyonel mühendislik kuruluşları (26 adet) seçiyor (başvuru/davet/tavsiye, mülakat ve onay) ve eğitiyor.
- Akreditasyon lisansına sahip mühendislik kuruluşları değerlendirici olma ölçütlerini ve usullerini belirliyor.
- Örneğin:
 - **Akademik değerlendiriciler**
 - Dış değerlendirme deneyimi
 - Program yürütücüsü olma veya ders yürütme/tasarlama deneyimi
 - Mühendislik kuruluşu onaylama veya denetleme komitesi üyesi olma
 - Kalite güvence kuruluşu denetleme deneyimi
 - **Endüstriden gelen değerlendiriciler**
 - Yüksek öğretim sektörü ile ilgili bilgi ve deneyim

Bazılarında Tescilli (Chartered) Mühendis olma gerekliliği var !

Değerlendirici Eğitimi

- Profesyonel mühendislik kuruluşu tarafından onaylanan değerlendirici adayları:
 - Akreditasyon dokümanları, el kitapları ve şablonları verilerek bilgilendirme yapılıyor
 - Formal eğitim programına alınıyor ve/veya internet üzerinden interaktif eğitim imkanı sağlanıyor
 - Bir akreditasyon ziyaretinde gözlemci olarak yer alıyor ve/veya denetimli katılımı sağlanıyor
- Yılda en az bir kere olmak üzere bilgilendirme toplantıları yapılarak değerlendiricilerin güncel olması sağlanıyor.
 - Sunumlar, çalıştay etkinlikleri

- Akreditasyon Merkezi bir panel üyesi havuzuna sahip. Üyeler endüstri veya akademiden olabilir.
- Yeni üyelerin eğitim materyalini çalışmalarını bekleniyor. İlk ziyarette deneyimli bir üye mentorluk yapıyor.
- Çıkar çatışmasını önlemek için akademik üyeler kendi eyaletleri dışında görev alıyor.
- Başlıca üyelik kriterleri:
 - En az bir haftalık zamanını değerlendirmeye ve 3 tam gününü ziyarete ayırabilmek
 - Hızlı çalışan bir takımda işbirliği içinde çalışmaya gönüllü olmak
 - Disiplini ile ilgili kategoride minimum EA üyesi olma şartlarını sağlamak
 - İyi iletişim becerilerine sahip olmak
 - Tercihan EA üyesi ve “chartered” üye olmak ve yüksek öğretim sektörüne aşina olmak

Değerlendirici Seçimi

- Değerlendirici olma kriterleri:
 - JABEE üyesi bir meslek kuruluşuna üye olmak
 - 40 yaşın üzerinde ve ilgili disiplinde deneyimli olmak
 - İlgili disiplinde lisans seviyesinde eğitim hakkında bilgi sahibi olmak ve sürekli gelişme konusunda istekli olmak
 - Analiz ve iletişim becerilerine sahip olmak
 - JABEE ve ilgili meslek kuruluşunun vereceği eğitimlere katılmak
 - Daha önce bir değerlendirme takımında gözlemci olarak bulunmuş olmak

Değerlendirici Eğitimi

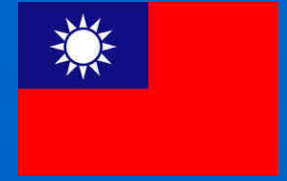
- Değerlendiricilere meslek kuruluşları tarafından eğitim veriliyor.
- Ayrıca JABEE her yıl 1 günlük ve 2 günlük çalıştaylar düzenleyerek değerlendiricilere eğitim veriyor.

- Değerlendirici havuzu yok. Bir değerlendirme takımı oluşturulduktan sonra eğitim veriyorlar.
- WA üyesi kuruluşların havuzlarından da değerlendirici alabiliyorlar. Uluslararası değerlendiriciler genellikle benzer programlarda görev yapan akademisyenler oluyor.

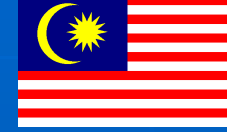
Değerlendirici Eğitimi

- Değerlendirici eğitimi ziyaretten bir gün önce en az 90 dakikalık bir bilgilendirme toplantısı şeklinde yapılıyor.

- Değerlendiriciler akademik, endüstriden veya kar amacı gütmeyen Ar-Ge kuruluşlarından olabiliyor
- Değerlendiriciler en az bir eğitim çalıştayına katılmış olmak zorunda (eğitim çalıştayları ile ilgili bilgilere ulaşılamadı)
- Ayrıca değerlendirici adaylarının aşağıdaki şartları sağlaması gerekiyor:
 - **Akademik değerlendiriciler**
 - Taiwan'da veya yurtdışında kıdemli profesör olmak
 - **Endüstriden gelen değerlendiriciler**
 - En az 10 yıllık endüstride çalışma deneyimi olmak
 - Yöneticilik deneyimi olmak
 - **Kar amacı gütmeyen araştırma ve geliştirme kuruluşlarından gelen değerlendiriciler**
 - Kıdemli mühendis olarak veya bölüm şefine eşdeğer veya daha üstün bir pozisyonda çalışıyor olmak

Değerlendirici Seçimi

- Değerlendiriciler akademik veya endüstriden olabiliyor.
- Değerlendiricilerin ilgili disiplinde deneyimli mühendisler olması isteniyor.
- Değerlendiricilerin profesyonel mühendis olması koşulu aranıyor.
- Her program için bir takım kuruluyor, her takımda bir takım başkanı, en az bir endüstride deneyimli değerlendirici ve en az bir deneyimli akademisyen bulunuyor.
- Değerlendirici eğitimleri ile ilgili bilgilere ulaşamadı.

- Değerlendiriciler akademisyen (genelde profesörler), endüstriden veya öğrenci olabiliyor.
- Değerlendirici adaylarının aşağıdaki şartları sağlaması gerekiyor:
 - **Akademik ve endüstriden gelen değerlendiriciler**
 - Kanıtlanmış bilirkşi uzmanlığına sahip olmak
 - Akademisyenler için uzmanlık alanında kanıtlanmış pratik deneyime sahip olmak
 - Endüstriden gelenler için insan kaynakları ve üniversite mezunlarını yerleştirme konularında deneyimli olmak
 - Tercihen akreditasyon ve değerlendirme, üniversite seviyesinde ders verme, üniversitede yönetim deneyimlerine ve uluslararası deneyime sahip olmak
 - Akreditasyon eğitimlerine katılmak. (Eğitimlerle ilgili bilgilere ulaşılamadı)
 - **Öğrenciler**
 - Akreditasyon süreci ile ilgili bir alanda öğrenci olmak
 - Normal öğrenim süresi içerisinde öğrencilik deneyimine sahip olmak
 - Lisans ve yüksek lisans seviyelerinde programlarla ilgili deneyim sahibi olmak
 - Akreditasyon eğitimlerine katılmak. (Eğitimlerle ilgili bilgilere ulaşılamadı)

Değerlendiricilerin İzlenmesi

- Program değerlendiricisi yeterlik modeli
- Değerlendiricilerin seçiminde ve izlenmesinde kullanılıyor
- Değerlendiriciler hem internet üzerinden hem de yüz yüze verilen eğitimler sırasında eğiticiler ve diğer adaylar tarafından bu modele göre değerlendiriliyor
- Her değerlendirici ziyaret sonrasında takım başkanı, kurum yetkilileri ve takımdaki diğer değerlendiriciler tarafından değerlendiriliyor (360-derece değerlendirme)
- ABET değerlendirme formlarını esas alarak her değerlendirici için bir rapor hazırlıyor. Bu raporlar akreditasyon komisyonuna ve ABET üyesi meslek kuruluşuna gidiyor. Bu raporlar başarılı (ortalama puan 3-5 arası), ek eğitim alması gereken ve havuzdan çıkarılacak değerlendiricilerin belirlenmesinde (yeterliklerden herhangi birinde ortalama puan 1-2) kullanılmakta.
- Performans raporları değerlendiricilere de yollanmakta.

Takım Başkanı Olma Kriterleri ve Eğitimi

- **IEET – Taiwan:** Aşağıdakilerden en az birinin sağlanması gerekiyor:
 - Bir kurum ziyaretinde gözlemcilik veya yerel bir değerlendirme projesinde disiplin koordinatörlüğü yapmış olmak
 - Taiwan'da veya dışında bölüm başkanlığı veya daha üst bir pozisyonda görev yapmış olmak ve akreditasyon faaliyetlerinde aktif görev almış olmak
- **ABET – ABD:**
 - Deneyimli değerlendiriciler arasından seçiliyor
 - Takım başkanı yeterlik modeli
 - Tüm takım başkanı adayları takım başkanlığı eğitiminden geçiyor
- **JABEE – Japonya:**
 - Son 5 yılda değerlendiricilik yapmış olmak

MÜDEK – Çalışmalar

- Kalite Geliştirme Çalışma Grubu kuruldu. Bu gruba KALDER'den uzmanlar davet edildi.
- 24 Mayıs 2014 tarihinde “Kritik Süreç Belirleme” çalışmayı yapıldı.
- 6 kritik süreç belirlendi (24 alt süreç):
 - Akreditasyon yönetimi
 - Değerlendirici havuzu yönetimi
 - Ölçütlerin yönetimi
 - Dış ilişkilerin yönetimi
 - Bütçe ve mali işlerin yönetimi
 - Kurumsal süreçlerin yönetimi
- **Değerlendirici havuzu yönetimi**
 - Değerlendirici Adaylarının Belirlenmesi (ABK)
 - Değerlendirici Eğitimlerinin Gerçekleştirilmesi (Eğitim Komitesi)
 - **En yüksek önem puanı, ikinci en yüksek kritiklik indeksi**
 - Değerlendirici Performans Yönetimi (MAK)

Çalışmalar
devam
ediyor

MÜDEK

Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
Association for Evaluation and Accreditation of Engineering Programs

TEŞEKKÜRLER

<http://www.mudek.org.tr/>